

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Dilemma's afval en grondstoffen Waardlanden
Zaaknummer	:	1246098
Datum raadsvergadering	:	17 juli 2025
Portefeuillehouder	:	Arco Bikker
Publicatieniveau	:	Openbaar
Behandelend ambtenaar	:	Francis Hendriks

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. De plasklas tot 31 december 2027 kosteloos aan te bieden aan inwoners om daarmee zindelijkheid bij kinderen te bevorderen.
2. De vrijstelling afvalstoffenheffing bij onvermijdbaar medisch afval beschikbaar te stellen per aanvrager (geldt nu per huisaansluiting).
3. De hoogte van de vrijstelling afvalstoffenheffing bij onvermijdbaar medisch afval als volgt vast te stellen:
 - Aanvragers voor de eerste € 78,- vrijstelling te verlenen (zoals de huidige situatie);
 - Aanvragers de tweede € 78,- in rekening te brengen;
 - Aanvragers voor bedragen boven de € 156,- volledig vrijstelling te verlenen.Op deze manier blijft de diftar prikkel tegen 'overmatig verbruik' in tact.
4. Voor de rommelmarktregeling een gemeentelijk vervolg aan te bieden met een verdeelsleutel in de kosten.
5. De sponsorregeling evenementen en de regeling maatschappelijke initiatieven en evenementen voortzetten op één indieningsmoment aan het eind van elk jaar.

Inleiding

Sinds de invoering van het diftarbeleid heeft Waardlanden onderzocht welke vormen van dienstverlening als servicegericht kunnen worden beschouwd en welke activiteiten niet langer tot de kerntaken behoren. Dit roept budgettaire en beleidsmatige vragen op. Het is aan de gemeenten om te besluiten of zij bepaalde serviceonderdelen willen overnemen of zelfs uitbreiden. Tijdens de beeldvormende avond op 10 juni jl. hebben wij u hierover geïnformeerd. In dit raadsvoorstel leggen wij u voor hoe we met deze keuzes willen omgaan.

Het is goed om te benoemen dat het onderwerp container met geel deksel van dit voorstel uitgesloten is aangezien hier een aparte regeling voor opgezet wordt.

Eerdere genomen besluiten door het bestuur van Waardlanden

- Strategienota 2021–2025: ‘Samen voor een afvalvrije en schone gemeente’.
- Uutfaseren rommelmarkt regeling.
- Regeling tegemoetkoming voor onvermijdbaar medisch afval bij diftar (recycletarief).
- Evaluatie sponsorregelingen maatschappelijke initiatieven en evenementen 2024 en aanbevelingen voor vervolg 2025–2026.

Beoogd effect

Het doel is om inwoners meer servicegerichte mogelijkheden te bieden, zonder de afvaldoelstellingen uit het oog te verliezen. Het is daarbij essentieel dat de raad inzicht heeft in alle relevante informatie om weloverwogen keuzes te maken.

Argumenten

1. Babyluiers

1.1 Vertekend beeld door aparte inzameling in de kernen

Het apart inzamelen van luiers via speciale luiercontainers in de kernen zorgt voor een vertekend beeld van de restafvalcijfers. Hoewel deze kilo's uit de restafvalstatistiek verdwijnen, worden ze nog steeds geproduceerd. Dit draagt niet bij aan afvalpreventie. Om de hoeveelheid luiers in het restafval te verminderen, is gedragsverandering nodig. Uit de evaluatie van diftar is naar voren gekomen dat 21% van het restafval uit babyluiers bestaat. Om een daling te bewerkstelligen is een alternatief nodig, niet een mogelijkheid om nog meer babyluiers te kunnen deponeren.

1.2 ARN heeft niet meer verwerkingscapaciteit

Het enige bedrijf in Nederland dat op een correcte manier babyluiers kan recyclen, is ARN. Hier hebben we als Waardlanden gemeenten capaciteit ingekocht. ARN heeft geen extra uitbreidingsmogelijkheden voor ons als Waardlanden gemeenten. Dit zorgt ervoor dat met afzonderlijke luiercontainers in de kernen we alsnog de luiers moeten verbranden en hierdoor extra kosten maken door de verwerking.

1.3 Het promoten van zindelijkheidstrainingen is een nuttig middel op het gebied van afvalpreventie

Samenwerken met GGD en consultatiebureaus biedt kansen om zindelijkheidstrainingen bij ouders onder de aandacht te brengen. Dit helpt gezinnen bij het versnellen van het zindelijk worden van hun kinderen. Dit bespaart zowel kosten als afval.

1.4 De plasklas zorgt voor minder kosten en minder afval

Kinderen die deelnemen aan De Plasklas zijn gemiddeld een jaar eerder zindelijk (2,5 jaar i.p.v. 3,5). Voor ouders betekent dit een besparing van circa € 500 euro aan luierkosten per kind. Op gemeentelijk niveau levert dit bij 120 deelnemers voor de deelnemende ouders een besparing op van in totaal € 60.000 aan luierkosten. Daarnaast wordt het (luier)afval met 21 ton beperkt en de CO₂-uitstoot met 23 ton.

1.5 In 2027 komt een Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor luiers en incontinentiemateriaal

Het wordt steeds duidelijker hoe de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor luiers en incontinentiemateriaal eruit komt te zien. Deze regeling moet in 2027 ingaan. Hier zit

een vijftal onderwerpen in, waaronder een recyclaatverplichting. Door nu al in te zetten op gedragsverandering, loopt de gemeente vooruit op deze landelijke verplichting.

1.6 Door een einddatum in te stellen kan er gemonitord worden wat de effecten zijn

Aangezien deze variant kosten voor de gemeente met zich meebrengt, is het noodzakelijk een einddatum in te stellen. Hierdoor kan er gemonitord worden wat de effecten zijn en of er aantoonbaar minder babyluiers aangeboden worden in het restafval.

2. Medisch afval

2.1 De aanvraag van de gedeeltelijke vrijstelling afvalstoffenheffing bij onvermijdbaar medisch afval aanpassen naar de praktijk

De huidige regeling biedt een gedeeltelijke vrijstelling bij onvermijdbaar medisch afval van € 78,- per jaar per huisaansluiting. Dit is gelijk aan 52 stortmomenten (op de ondergrondse restafvalcontainer), of 104 stortmomenten (op de ondergrondse container met pmd en restafval bij elkaar) of 13 ledigingen (240 liter in de grijze minicontainer). In de praktijk blijkt dat soms meerdere gezinsleden binnen één huishouden gebruik maken van medisch materiaal. Wij stellen voor om de regeling hierop aan te passen.

2.2 In 2024 zijn er 65 aanvragen die boven de medische vrijstelling uitgekomen zijn

In april 2025 waren er 261 aanvragen goedgekeurd voor deze gedeeltelijk medische vrijstelling. In totaal zijn er in 2024 65 huishoudens boven de vastgestelde grens van € 78,- uitgekomen. Een klein gedeelte is dus boven de medische vrijstelling uitgekomen. Door de regeling open te stellen voor meerdere gezinsleden, kunnen we onnodige financiële lasten voor deze huishoudens beperken.

2.3 De manier van de vrijstelling voor onvermijdbaar medisch afval moet aangepast worden

Aangezien er 65 aanvragen boven de medische vrijstelling uitgekomen zijn, kan de manier van vrijstelling aangepast worden. Het gedeelte 'de vervuiler betaald' moet nog steeds in stand blijven, maar inwoners met onvermijdbaar medisch afval hebben hier grotendeels geen directe invloed op. De vrijstelling is hierbij als volgt:

- Aanvragers worden voor de eerste € 78,- vrijstelling verleend (zoals de huidige situatie);
- Aanvragers wordt de tweede € 78,- in rekening gebracht;
- Aanvragers worden voor bedragen boven de € 156,- volledig vrijstelling verleend.

Op deze manier blijft de diftar prikkel tegen 'overmatig verbruik' in tact.

3. Rommelmarkt

3.1 Een vervolg van de 'rommelmarkt-regeling' is benodigd in Molenlanden

Deze regeling is destijds in het leven geroepen om de organisaties te ondersteunen. Het zijn doorgaans organisaties die bestaan uit vrijwilligers en een krap budget hebben om de rommelmarkt te organiseren. Hier wilde Waardlanden op inspelen. Dit bedrag was maximaal € 750,- voor 2025. Aangezien Waardlanden met deze regeling stopt hebben we als gemeente onderzocht of we er verder mee wilde. Van de 13 rommelmarkten die zich in 2024 aan hebben gemeld bij Waardlanden, waren er 7 uit Molenlanden. Het beëindigen van deze 'rommelmarkt-regeling' heeft ongewenste effecten. Het is wenselijk om deze regeling aangepast door te zetten. In bijlage vindt u de geschiedenis van deze regeling.

3.2 Door de verdeelsleutel in kosten gaan aanvragers zorgvuldiger om met het aanvragen van de regeling

Het leveren en transporteren van het afval wordt bekostigd door de aanvrager/organisator, de verwerkingskosten worden door de gemeente bekostigd. In de geleverde container van Waardlanden mag alleen (grof) restafval aanwezig zijn. De maximale kosten die de rommelmarkten vergoed krijgen is € 200,-. Deze verdeelsleutel stimuleert verantwoord gebruik van de voorziening.

3.3 De rommelmarkten kunnen bij de milieucoaches van Waardlanden gratis advies inwinnen

Rommelmarkten kunnen gebruik maken van gratis advies van milieucoaches, bijvoorbeeld over afvalscheiding. Veel afvalstromen kunnen door inwoners gratis worden ingeleverd met een milieupas.

4. Sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen

4.1 Het is benodigd om deze regeling door te zetten

Als gemeente vinden we het belangrijk om zulk soort activiteiten en evenementen te blijven stimuleren. Deze activiteiten verhogen de levendigheid in een dorp en zetten de gemeente in een positief daglicht. Om deze regeling af te schaffen zou niet wenselijk zijn. In de bijlage leest u de geschiedenis van deze regeling.

4.2 Er zijn in 2024 een significant aantal aanvragen gedaan voor zowel initiatieven als evenementen

Er zijn in 2024 een significant aantal aanvragen gedaan voor zowel initiatieven als evenementen. Hier springen voornamelijk de evenementen uit. Van het Waardlanden gebied had Molenlanden hier het grootste aandeel in. Deze regeling volledig afschaffen is lastig.

4.3 De nieuwe regeling is zo simpel als mogelijk

De nieuwe regeling wordt zo eenvoudig mogelijk ingericht, zodat de aanvrager minimale inspanning hoeft te leveren en de gemeentelijke uitvoeringslast laag blijft.

4.4 Door één indieningsmoment weten we wat we als gemeente te besteden hebben

Door één jaarlijks indieningsmoment te hanteren, houden we grip op het beschikbare budget. De aanvraag wordt onderbouwd met een factuur voor afvoer van afval. Zo weten we zeker dat de middelen doelmatig worden ingezet.

Kanttekeningen

1. Babyluiers

1.1 De inwoners zijn het minst tevreden over alleen luiervoorzieningen op de milieustraten

Uit de evaluatie van diftar is naar voren gekomen dat de inwoners van Molenlanden het minst tevreden zijn over alleen luiervoorzieningen op de milieustraten. Met dit alternatief zet je in op preventie, en niet de uitbreiding van inbreng voor luiervoorzieningen. Het is een mogelijkheid dat niet elke inwoner blij zal zijn met deze aanbieding.

2. Medisch afval

2.1 Elke aanpassing op de huidige regeling heeft kans op een diftar lek

Het onderwerp medisch afval is een lastig verhaal. Je kan niet aan de ledigingsgegevens van een huisadres aflezen wat restafval of medisch afval is geweest. Hierdoor is het mogelijk dat er een diftar lek ontstaat. Zo kunnen inwoners minder medisch afval aanbieden dan wat is vrijgesteld en daardoor een deel van hun restafval gratis aanbieden. Er is gezocht naar de regeling die de minste kans heeft op een diftar lek.

2.2 Deze gegevens zijn op basis van het eerste jaar en containers met geel deksel zijn nog in het gebied aanwezig

Deze regeling is gebaseerd op het eerste jaar diftar waarbij containers met geel deksel nog aanwezig waren in de gemeente. Dit geeft wellicht een vertekend beeld.

3. Rommelmarkt

3.1 Van alle rommelmarkten in Molenlanden hebben er in 2025 zeven zichzelf aangemeld

Van alle rommelmarkten in Molenlanden hebben er in 2025 zeven zichzelf aangemeld. Dit betekent dat alle andere rommelmarkten in onze gemeente het afval op een andere manier regelen. Echter kan het bestaansrecht voor deze zeven rommelmarkten door het aanpassen van deze regeling mogelijk in het geding komen.

3.2 Deze regeling draagt niet bij aan het verminderen van t afval

Hoewel dit afval niet wordt meegerekend bij de berekening van de kilo's restafval per inwoner per jaar, helpt de regeling niet om de totale hoeveelheid afval te verminderen. Als gemeente streven we ernaar om de hoeveelheid afval – zichtbaar of niet– zoveel mogelijk te beperken. Andere rommelmarkten hebben andere manieren gevonden om hun restafval kwijt te kunnen. Met deze regeling zullen we dus niet iedereen ondersteunen en alle kosten liggen hiervoor bij de gemeente.

3.3 De aanvragers zijn mogelijk niet tevreden met het bedrag dat ze vergoed krijgen

De aanvrager kan ontevreden zijn over het bedrag dat wordt vergoed. Er wordt namelijk niet langer het volledige bedrag vergoed, maar alleen de kosten voor (grof) restafval. De vereniging is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren en transporteren van het afval; de gemeente vergoedt uitsluitend de verwerkingskosten tot een maximaal bedrag van € 200,-.

4. Sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen

4.1 De hoogte van deze vergoeding is afhankelijk van het dividend

De hoogte van de regeling die beschikbaar wordt gesteld via Waardlanden, is afhankelijk van het dividend. De winst van Waardlanden BV wordt uitgekeerd aan Waardlanden GR volgens een afgesproken verdeelsleutel. Vanuit daar wordt het bedrag verdeeld onder de deelnemende gemeenten. Hierdoor is vooraf niet duidelijk hoeveel budget beschikbaar is voor deze regeling.

4.2 De kans is aanwezig dat er meer aanvragen binnen komen dan dat er geld voor beschikbaar is

Er is een reële kans dat er meer aanvragen worden ingediend dan waarvoor budget beschikbaar is. In dat geval kan niet iedere organisatie het volledige aangevraagde bedrag vergoed krijgen. Dit kan leiden tot onvrede onder de aanvragers.

Extra uitleg bij de kosten

1. Babyluiers

Op basis van een gemiddeld aantal van 120 deelnemers, bedragen de kosten voor de gemeente ongeveer € 25.000. Deze kosten moeten worden opgenomen in de gemeentelijke begroting.

2. Medisch afval

2.1 De kosten voor deze regeling zullen iets stijgen

De kosten van de medische vrijstelling in belastingjaar 2024 bedroegen € 12.450. Bij een uitbreiding naar bijvoorbeeld twee vrijstellingen per huisadres zullen deze kosten naar verwachting stijgen. Het is echter nog niet bekend hoeveel huishoudens in aanmerking kunnen komen voor meerdere vrijstellingen, waardoor de exacte impact op dit moment lastig in te schatten is.

2.2 Hogere kosten door de 'over aanbieders'

De gemeente ontvangt een hogere factuur als gevolg van huishoudens die meer afval aanbieden dan waarvoor zij zijn vrijgesteld. Op basis van de huidige gegevens stijgen de kosten daardoor naar verwachting van € 12.450 naar circa € 13.000.

3. Rommelmarkt

3.1 De rommelmarkt regeling kan niet opgenomen worden in de afvalstoffenheffing

De regeling voor rommelmarkten kan niet worden opgenomen in de afvalstoffenheffing, omdat het hier niet om huishoudelijk afval gaat. De kosten zullen daarom structureel in de gemeentelijke begroting moeten worden opgenomen en wordt dus volledig door de gemeente gedragen.

4. Sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen

4.1 De sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen kan niet opgenomen worden in de afvalstoffenheffing

Ook deze regeling kan niet via de afvalstoffenheffing worden bekostigd, omdat het geen huishoudelijk afval betreft. Omdat het gefinancierd wordt uit het dividend van Waardlanden BV, kunnen de kosten één op één worden verrekend.

Communicatie

1. Babyluiers

- a. Artikel op sociale media en in Het Kontakt over de werking van de 'Plasklas' en hoe men zich kan aanmelden;
- b. Aanpassen van de gemeentelijke webpagina over afvalstoffenheffing;
- c. Artikel op de nieuwspagina van de duurzaamheidswebsite;
- d. Artikel in de duurzaamheidsnieuwsbrief.

2. Medisch afval

- a. Artikel op sociale media en in Het Kontakt over de wijziging van de vrijstelling en hoe men zich kan aanmelden;
- b. Aanpassen van de gemeentelijke webpagina over afvalstoffenheffing;
- c. Artikel op de nieuwspagina van de duurzaamheidswebsite;
- d. Artikel in de duurzaamheidsnieuwsbrief.

3. Rommelmarkt

- a. Artikel op sociale media en in Het Kontakt over de wijziging in de regeling en hier mee om te gaan.
- 4. Sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen
 - a. Artikel in de nieuwsbrief gericht op evenementenorganisatoren;
 - b. Nieuwsbericht op de gemeentelijke website over de beschikbaarheid van deze regeling.

Vervolgstappen

- Babyluiers
 - o Zie kopje communicatie.
- Medisch afval
 - o Aanpassen van Artikel 11 van de Verordening afvalstoffenheffing gemeente Molenlanden 2024:
 - Wijziging van 'per aanvrager' naar maximaal twee vrijstellingen per adres.
 - Aanpassing van het vrijstellingsbedrag: de eerste € 78,- wordt kwijtgescholden, de tweede € 78,- is voor eigen rekening, alles daarboven wordt opnieuw vrijgesteld.
 - Deze wijzigingen worden eind 2025 doorgevoerd en treden per 1-1-26 in werking.
 - o Zie verder onder kopje communicatie.
- Rommelmarkt
 - o Aanvulling Artikel 13 van de Afvalstoffenverordening gemeente Molenlanden 2024 met een nieuw lid 13.3 waarin de kostenverdeling wordt vastgelegd. Deze wijzigingen worden eind 2025 doorgevoerd en treedt per 1-1-26 in werking.
 - o Zie verder onder kopje communicatie
- Sponsorregeling maatschappelijke initiatieven en evenementen
 - o Zie verder onder kopje communicatie

Bijlagen:

1. Presentatie beeldvormende avond 10 juni
2. Uitfaseren rommelmarkt regeling.
3. Tegemoetkoming voor mensen met medisch afval bij diftar (recycletarief).
4. Evaluatie sponsorregelingen maatschappelijke initiatieven en evenementen 2024 & Aanbevelingen vervolg 2025-26.

Raadsbesluit

Onderwerp : Dilemma's afval en grondstoffen Waardlanden
Zaaknummer : 1246098
Portefeuillehouder : Arco Bikker

De raad van de gemeente Molenlanden:

Gelet op het bijbehorende raadsvoorstel;

Besluit:

1. De plasklas tot 31 december 2027 kosteloos aan te bieden aan inwoners om zindelijkheid bij kinderen te bevorderen.
2. De vrijstelling afvalstoffenheffing bij onvermijdbaar medisch afval beschikbaar te stellen per aanvrager (geldt nu per huisaansluiting).
3. De hoogte van de vrijstelling afvalstoffenheffing bij onvermijdbaar medisch afval als volgt vast te stellen:
 - Aanvragers voor de eerste € 78,- vrijstelling te verlenen (zoals de huidige situatie);
 - Aanvragers de tweede € 78,- in rekening te brengen;
 - Aanvragers voor bedragen boven de € 156,- volledig vrijstelling te verlenen.Op deze manier blijft de diftar prikkel tegen 'overmatig verbruik' in tact.
4. Voor de rommelmarktregeling een gemeentelijk vervolg aan te bieden met een verdeelsleutel in de kosten
5. De sponsorregeling evenementen en de regeling maatschappelijke initiatieven en evenementen voortzetten op één indieningsmoment aan het eind van elk jaar.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 17 juli 2025.

de griffier,

de voorzitter,

Marjolein Teunissen

Theo Segers

